

108448 - Geschil over verwijdering leerling met visuele beperking. De school heeft de resterende ondersteuningsmogelijkheden onvoldoende onderzocht.

ADVIES

in het geding tussen:

[verzoekers], wonende te [woonplaats], verzoekers,

en

[bevoegd gezag], gevestigd te [vestigingsplaats], het bevoegd gezag van [school] te [vestigingsplaats], verweerder
gemachtigde: mevrouw mr. H. Amziab

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 4 oktober 2018 en aangevuld op 8 oktober 2018, hebben verzoekers aan de Commissie een geschil voorgelegd over de beslissing van verweerder om [leerling] te gaan verwijderen van basisschool [school].

Verweerder heeft op 25 oktober 2018 een verweerschrift ingediend, aangevuld op 29 oktober 2018.

Verzoekers hebben op 5 november 2018 nog aanvullende informatie toegezonden. Deze informatie is door de Commissie niet toegelaten tot het dossier omdat deze na de daarvoor toegestane datum van drie werkdagen voorafgaande aan de zitting is ontvangen.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 6 november 2018 te Utrecht.

Verzoekers zijn in persoon ter zitting verschenen.

Namens verweerder waren aanwezig ter zitting [algemeen directeur], algemeen directeur [bevoegd gezag], [directeur], directeur van [school], en [intern begeleider], intern begeleider van [school]. Zij werden bijgestaan door hun gemachtigde.

Het samenwerkingsverband, [samenwerkingsverband], werd ter zitting vertegenwoordigd door [directeur/bestuurder], directeur/bestuurder, en [orthopedagoog], orthopedagoog.

2. DE FEITEN

1. Verzoekers zijn de ouders van [leerling]. [leerling] is geboren op [datum] 2008.
2. [leerling] heeft een aangeboren hersenafwijking en een visuele beperking.
3. [leerling] is vanaf 18 juli 2012 ingeschreven op de reguliere openbare basisschool [school] te [vestigingsplaats] (hierna: de school). Het schooljaar 2018-2019 zit [leerling] in unit 3 (groep 6). De leerlingen zijn verdeeld over drie units. Unit 2 is voor kinderen van 4 t/m 7 jaar. Unit 3 bestaat uit 53 leerlingen tussen 6 en 10 jaar. Unit 4 is bedoeld voor leerlingen tussen 9 en 12 jaar.

4. In februari 2018 is een ontwikkelingsperspectief (opp) voor [leerling] opgesteld, dat in juni en oktober 2018 is geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een bijstelling van het opp. Verzoekers hebben deze bijstelling van het opp niet getekend. Het bijgesteld opp is hen per e-mail toegezonden maar is door hen niet geretourneerd.
5. Op 23 april 2018 is uit medisch onderzoek gebleken dat [leerling] voor 5% dichtbij ziet. Daarbij is geadviseerd om het lesmateriaal op school aan te passen omdat [leerling] grote letters wel goed kan lezen.
6. Op 23 mei 2018 is [leerling] geobserveerd door een ambulante begeleider van het LWOE (landelijk werkverband onderwijs en epilepsie) om te kijken of er nog tips en adviezen aan de school konden worden gegeven. In de conclusie wordt vermeld dat [leerling] ondersteuning nodig heeft van de leerkracht, zowel bij het opstarten als bij het zelfstandig werken aan een taak. Hij moet ondersteund worden bij sociale situaties zoals het buitenspelen en heeft baat bij een rustige en gestructureerde werkomgeving met duidelijke kaders.
7. Op 5 juni 2018 heeft het samenwerkingsverband een psychologisch onderzoek verricht. Uit dit onderzoek volgt dat [leerling] een IQ van 75 heeft (moeilijk lerend) en dat de theoretische rendementsverwachting op basis van het totale IQ 50-55% is, zijnde een niveau van eind groep 6 aan het einde van groep 8.
8. School heeft verzoekers een contactverbod opgelegd na grensoverschrijdend gedrag tijdens een overleg op 13 september 2018.
9. Op initiatief van verzoekers is op 17 september 2018 bij [leerling] een didactisch onderzoek afgenomen door [naam] van praktijk [praktijk]. Hieruit volgt dat het instructieniveau van [leerling] (het niveau waarop [leerling] geen voldoende meer haalt voor de toets, ook wel het frustratieniveau genoemd) voor rekenen ligt op groep 7 en voor spelling, hoofdrekenen en technisch lezen op het niveau van groep 4. [leerling] heeft een voorkeur voor visueel leren maar is zelf visueel beperkt, hetgeen hem kan belemmeren in zijn leerproces. Verder geeft [leerling] signalen van overvraagd voelen en op zijn tenen lopen, aldus het rapport van [praktijk].
10. Omdat de school meent handelingsverlegen te zijn, is op 12 oktober 2018 een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) voor het speciaal basisonderwijs (sbo) aangevraagd bij het samenwerkingsverband. Deze procedure is in overleg met het samenwerkingsverband stopgezet omdat men eerst de uitspraak van de geschillencommissie Passend Onderwijs wil afwachten.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoeker

1. Verzoekers merken de conclusies van het Ondersteuningsteam van 3 oktober 2018, inhoudende dat er een toelaatbaarheidsverklaring sbo aangevraagd gaat worden, aan als een besluit tot (voorgenomen) verwijdering.
2. [leerling] hoeft niet van school te worden verwijderd omdat hij met de juiste ondersteuning in groep 7 kan worden geplaatst zodat hij verder kan met zijn didactische ontwikkeling. Zeer recent onderzoek van [leerling] heeft uitgewezen dat er geen aanwijzingen zijn dat [leerling] epilepsie heeft maar dat mogelijk sprake is van dyslexie. Verzoekers hebben eerder een

aanvraag voor een dyslexie-onderzoek ingediend bij de school maar daar nog geen reactie op gehad.

3. De school houdt bij de beslissing tot verwijdering vast aan een IQ-onderzoek waarbij geen rekening is gehouden met zijn slechte zicht. Als [leerling] beter kan lezen, zijn de resultaten ook hoger. Daarom zou er een nieuw IQ-onderzoek moeten plaatsvinden. [leerling] moet een aangepaste computer krijgen die de letters vergroot zodat hij beter van dichtbij kan zien. Het onderzoek van [praktijk] wees uit dat [leerling] beter op A2-formaat kan lezen; dan is alles 200% vergroot. Ook [instelling] zegt dat dit beter is. De school laat echter na om de letters te vergroten.
4. Het opp is niet met verzoekers besproken en er staan veel onjuistheden in om ervoor te zorgen dat [leerling] van school moet. Zo stelt de school dat het niveau van [leerling] niet toereikend is en zijn gedrag niet goed. In de praktijk verveelt hij zich omdat hij lesaanbod krijgt op het niveau van groep 4.
5. Verzoekers betwisten dat [leerling] individuele begeleiding nodig heeft. [leerling] fietst zelf naar huis en loopt zelf naar zijn opa en oma toe. [school] is de enige school in [vestigingsplaats] en ook daarom willen verzoekers graag dat [leerling] op deze school kan blijven.

Standpunt verweerder

1. Het opp is aangepast op de visuele beperking van [leerling]. [leerling] krijgt zoveel mogelijk lesmateriaal op A3-formaat. Ter zitting geeft verweerder, desgevraagd door de Commissie, aan bereid te zijn om het lesmateriaal naar A2-formaat te vergroten omdat uit het meest recente onderzoek naar voren is gekomen, dat [leerling] dan goed kan lezen. Het vergroten van het lettertype zelf is niet altijd technisch mogelijk. Verzoekers hebben aangegeven zelf een speciale laptop aan te schaffen maar hebben dat tot op heden nog niet gedaan.
2. Desgevraagd door de Commissie geeft verweerder aan dat het opp geen formeel handelingsdeel kent maar dat het ontwikkelingsdeel als zodanig kan worden aangemerkt. Uiteraard moet het opp met verzoekers besproken worden maar het ontbrak aan een welwillende opstelling van de zijde van verzoekers.
3. De cognitieve capaciteiten van [leerling] liggen op moeilijk lerend niveau. Op basis van de gegevens van het onderzoek dat het samenwerkingsverband in juni 2018 bij [leerling] heeft uitgevoerd, is het niet realistisch om te verwachten dat [leerling] de leerstof aan het eind van de basisschool op het niveau eind groep 8 zal beheersen.
4. Uit de observatie van [leerling] door het LWOE is naar voren gekomen dat [leerling] gevoelig is voor prikkels en dat hij zowel ondersteuning nodig heeft van de leerkracht bij het opstarten als tijdens het zelfstandig werken aan een taak. Ook heeft hij de aanwezigheid van een leerkracht nodig om gefocust te blijven. Het schoolbestuur heeft op 18 september 2018 besloten om uit eigen middelen tijdelijk extra ondersteuning in te zetten, inhoudende dat de ondersteunende leerkracht één op één begeleiding geeft in de unit, aanwezig is op het plein en bij buitenschoolse activiteiten. Verweerder betreurt het dat verzoekers dat zien als stalking van hun zoon.
5. De ondersteuningsmaatregelen die de school heeft ingezet, hebben tot onvoldoende verbetering geleid. De school heeft daarom op 3 oktober 2018 moeten concluderen dat aan [leerling] geen adequaat onderwijs kan worden geboden. De ondersteuningsbehoefte vereist één op één begeleiding en dat is op de school die is ingericht voor regulier basisonderwijs niet haalbaar. Er is echter nog geen sprake van een verwijdering.

6. De ondersteuningsbehoefte impliceert plaatsing in een kleine groep en gespecialiseerde begeleiding. Het speciaal basisonderwijs kan dat bieden en daarom is ook een toelaatbaarheidsverklaring voor het sbo aangevraagd.
7. Met het verzoek om plaatsing van [leerling] in groep 7 vragen verzoekers feitelijk een plaatsing in unit 4. Gelet op de forse ondersteuningsbehoefte, van continue individuele begeleiding omdat [leerling] anders niet tot zelfstandig werken komt, is dat onmogelijk. Unit 3 heeft meer materialen die passen bij zijn ontwikkelingsniveau. Bovendien behoort de beslissing om een leerling in een bepaalde unit te plaatsen tot de beleids- en de beoordelingsvrijheid van de school.
8. De algemeen directeur, die ten tijde van de zitting, net vijf dagen werkzaam was, heeft verzoekers inmiddels uitgenodigd voor een gesprek omdat hij veel wantrouwen en frustratie hoort doorklinken bij hen en het vertrouwen wil herstellen. Hij is uiteraard bereid om te kijken welke mogelijkheden er nog zijn voor [leerling] en aan de hand daarvan te bekijken of de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het sbo wordt doorgezet.

4. INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND

Het samenwerkingsverband heeft in de bevestigingsbrief van de Commissie gelezen dat de aanvraag om een toelaatbaarheidsverklaring sbo dient te worden opgeschort gedurende de procedure bij de Commissie. Nu ter zitting duidelijk is geworden dat de opschortende werking alleen betrekking heeft op het besluit tot verwijdering, zal het samenwerkingsverband de tlv-aanvraag verder behandelen. Het is van belang dat er thans zo spoedig als mogelijk is duidelijkheid komt over de ondersteuningsbehoefte van [leerling].

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Bevoegdheid en ontvankelijkheid

Op grond van artikel 43 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) kunnen aan de Commissie geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een leerling. Voor wat de beoordeling van de bevoegdheid van de Commissie betreft, stelt zij een voornemen tot verwijderen hieraan gelijk. Hoewel er geen formeel besluit tot (voorgenomen) verwijdering ligt, is de beslissing die volgt uit het overleg met het Ondersteuningsteam op 3 oktober 2018, en die ook in het verslag van dat overleg is vastgelegd, gelijk te stellen aan een voornemen tot verwijdering. Hierin wordt immers aan verzoekers bevestigd dat de school niet kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van [leerling] en dat er bij het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring voor het sbo zal worden aangevraagd. Tevens wordt vermeld dat het verzoekers vrij staat om op zoek te gaan naar een andere basisschool. De Commissie is derhalve bevoegd. Omdat verzoekers het geschil tijdig aan de Commissie hebben voorgelegd, is het verzoek ontvankelijk.

De beoordeling van het verwijderingsbesluit

Op grond van artikel 40 lid 11 WPO vindt verwijdering van een leerling niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te

laten. Formeel is nog geen sprake van een verwijderingsbesluit. Verweerder hoeft dus nog niet aan de zorgplicht wat betreft het vinden van een andere school te hebben voldaan. De Commissie zal dienen te beoordelen of verweerder tot dit moment overeenkomstig de regels van passend onderwijs heeft gehandeld.

Bij verwijdering van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte wordt van verweerder verwacht dat hij onderzoek doet naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling en naar de voor de school nog resterende begeleidingsmogelijkheden. Niet betwist is dat [leerling] een extra ondersteuningsbehoefte heeft. Partijen hebben echter wel verschillende visies op deze ondersteuningsbehoefte.

Zoals de Commissie hierna zal toelichten, ontbreekt naar haar oordeel een voldragen beeld van de onderwijsbehoefte van [leerling] en de ondersteuning die de school, mogelijk met arrangementen vanuit het samenwerkingsverband kan bieden. Er is onvoldoende aangetoond dat de school niet aan de ondersteuningsbehoefte van [leerling] kan voldoen.

Opvallend is dat [leerling] kennelijk tot aan februari 2018 geen nadere ondersteuning behoefde terwijl zijn visuele beperking al aanwezig was en er mogelijk ook sprake leek te zijn van epilepsie. Thans heeft [leerling] naar de mening van verweerder één op één begeleiding nodig. Dit gat komt de Commissie wel erg groot voor.

Op grond van het verhandelde ter zitting is de Commissie gebleken dat er recent nog een medisch onderzoek heeft plaatsgevonden waaruit naar voren zou zijn gekomen dat de letters voor [leerling] vergroot moeten worden naar A2 formaat. Op grond van artikel 2 van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte is de school gehouden om naar gelang de behoefte van de leerling, voor hem doeltreffende aanpassingen te verrichten, tenzij deze voor de school een onevenredige belasting vormen. In het ontwikkelingsperspectief is over het vergroten van de letters niets terug te vinden, terwijl dit naar het oordeel van de Commissie een voor de hand liggende en doeltreffende aanpassing zou kunnen zijn. Doordat niet alle medische onderzoeken zijn verwerkt en er nog een aanvraag voor een dyslexie-onderzoek bij school ligt, heeft het ontwikkelingsperspectief aan actualiteitswaarde ingeboet en ontbreekt het aan een inhoudelijk volwaardig ontwikkelingsperspectief met een handelingsdeel waarmee verzoekers hebben ingestemd. Tezamen met het verschil van mening over de afgenomen intelligentietest en de mede in dat kader gestelde dyslexie laat dit ruimte over voor de mogelijkheid dat inderdaad sprake is van een onjuist resultaat. Naar het oordeel van de Commissie kunnen aan die uitslag niet de vergaande conclusies worden verbonden die nu mede de aanleiding geven voor het aanvragen van de toelaatbaarheidsverklaring sbo.

Hoewel de school zeker inspanningen heeft verricht om [leerling] te ondersteunen en zelfs op eigen kosten een aantal uren individuele begeleiding heeft ingezet, is niet uit te sluiten dat de mogelijkheden van de school toereikend zijn voor de ondersteuningsbehoefte van [leerling]. In dat kader kan nog gewezen worden op mogelijke arrangementen via het samenwerkingsverband en mogelijke zorgondersteuning. Het is naar het oordeel van de Commissie daarom nodig dat de school en verzoekers met elkaar in overleg gaan over het ontwikkelingsperspectief. Daarbij is van belang dat alle recente en relevante informatie wordt betrokken, zowel van de zijde van de school als die van verzoekers. Pas dan kan een schoolbestuur beoordelen, gezien het schoolonder-

steuningsprofiel en de arrangementen uit het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband, of zij die ondersteuning zelf kan bieden, of dat een andere school daarvoor het meest geschikt is.

De Commissie heeft dan ook met vertrouwen kennis genomen van de wederzijdse toezeggingen om het vertrouwen tussen partijen te herstellen en te komen tot een passend arrangement.

Alles overziende is de Commissie van oordeel dat verweerder niet in redelijkheid heeft kunnen komen tot het voornemen om [leerling] van school te verwijderen. Daarom zal de Commissie het verzoek gegrond verklaren.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek gegrond.

7. AANBEVELINGEN

De Commissie adviseert partijen om recente en relevante (medische) informatie met elkaar te delen zodat een volwaardig ontwikkelingsperspectief voor [leerling] kan worden opgesteld, op basis waarvan de school kan beoordelen of de betreffende ondersteuning passend en mogelijk is. Daartoe dient verweerder verzoekers uit te nodigen voor op overeenstemming gericht overleg over het ontwikkelingsperspectief als geheel en het bereiken van overeenstemming over het handelingsdeel.

Aldus gedaan te Utrecht op 7 december 2018 door mr. drs. P.H.A. van Geel, voorzitter, drs. R. Aerden en drs. O. Meulenbeek, leden, in aanwezigheid van mr. R.M. de Bekker, secretaris.

mr. drs. P.H.A. van Geel
voorzitter

mr. R.M. de Bekker
secretaris